

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Навчально-реабілітаційного закладу
вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»

Ректор

Мар'ян ТРІПАК
2026 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ ЗАМІСТЬ ЄФВВ
З ПСИХОЛОГІЇ та СОЦІОЛОГІЇ**
при прийомі на навчання для здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти
на основі НРК6, НРК7

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри психології, реабілітації та адаптації
факультету соціо-психологічної діяльності,
реабілітації та професійної освіти

Протокол № 10 від 26.05 2026 р.

В. о. завідувача кафедри [signature] Ольга СТОЛЯРЕНКО

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий іспит замість єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) є формою вступного випробування в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», що передбачає визначення рівня фахової підготовленості вступників відповідно до програми предметного тесту ЄФВВ для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра.

Програму фахового іспиту укладено з урахуванням Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11 лютого 2022 року № 156.

Фаховий іспит замість ЄФВВ проходять вступники, які відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» у 2026 р. мають право на участь у конкурсному відборі за результатами фахового іспиту замість єдиного фахового вступного випробування. До таких осіб належать категорії вступників, визначені Правилами прийому.

Метою проведення фахового іспиту є перевірка рівня теоретичних знань, практичних умінь, професійних компетентностей та здатності вступника застосовувати положення психології й соціології для аналізу особистості, групи, соціальних процесів, професійних і життєвих ситуацій, необхідних для успішного навчання за відповідною освітньою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Фаховий іспит проводиться у формі усного опитування відповідно до затвердженої програми вступного випробування. Оцінювання здійснює екзаменаційна комісія шляхом безпосереднього спілкування зі вступником, аналізу повноти, логічності, аргументованості відповідей та здатності застосовувати теоретичні положення до практичних і ситуаційних завдань.

Фаховий іспит проводиться в очному форматі в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» з обов'язковою відеофіксацією перебігу вступного випробування відповідно до вимог Правил прийому. Для вступників, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, територіях активних бойових дій або проходять військову службу, за рішенням Приймальної комісії фаховий іспит може бути проведений з використанням технологій дистанційного зв'язку відповідно до вимог чинного законодавства та Правил прийому.

Тривалість фахового іспиту становить до 60 хвилин, з яких до 45 хвилин відводиться на підготовку вступника до відповіді та до 15 хвилин - на усну відповідь і співбесіду з членами предметної екзаменаційної комісії.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Назва розділу	Базовий зміст навчального матеріалу	Вступник повинен знати	Предметні вміння та способи діяльності
Основи психології та соціології	Психологія і соціологія у структурі сучасних наук; об'єкт і предмет психології та соціології; психіка, психічні явища. суспільство, соціальна взаємодія: функції психології й соціології; структура та основні галузі психології; рівні соціологічного знання; основні категорії психології та соціології; поняття людини, індивіда, особистості, індивідуальності; потреби, мотиви, мотивація, інтереси, переконання, цінності, ціннісні орієнтації, самоактуалізація та самореалізація особистості.	Знати базові поняття психології та соціології, розуміти співвідношення психологічного й соціального у розвитку особистості, пояснювати функції психіки, роль соціального середовища, мотивації та цінностей у поведінці людини.	Розрізняти психологічні й соціологічні підходи до вивчення людини та суспільства; характеризувати основні категорії; пояснювати чинники психічного і соціального розвитку; застосовувати понятійний апарат для аналізу навчальних, професійних і соціальних ситуацій.
Історія і теорія психології та соціології	Соціологічна та психологічна думка XIX ст.; позитивізм О. Конта; психологія натовпу Г. Лебона; теорія наслідування Г. Тарда; органіцизм та еволюціонізм Г. Спенсера; інтеракціонізм, теорія «дзеркального Я» Ч. Кулі, символічний інтеракціонізм Дж. Г. Міда; психоаналіз З. Фрейда; індивідуальна психологія А. Адлера; аналітична психологія К. Г. Юнга; розуміюча соціологія М. Вебера; соціологія Е. Дюркгайма; теорія сліт В. Парето; соціометрія Дж. Морено; неофройдизм, біхевіоризм, гуманістична та генетична	Знати основні етапи розвитку психологічної та соціологічної думки, провідні наукові школи, напрями, концепції та їх представників; розуміти внесок класичних і сучасних теорій у пояснення особистості, поведінки та суспільства.	Порівнювати різні теоретичні підходи; встановлювати зв'язки між ідеями авторів і сучасними проблемами психології та соціології; пояснювати зміст ключових концепцій; аргументовано використовувати теоретичні положення під час відповіді.

	психологія; структурно-функціональна теорія Т. Парсонса і Р. Мертон; феноменологічна соціологія А. Шюца.		
Методи психології та соціології	Планування та забезпечення якості дослідження; види наукових досліджень; проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет; програма дослідження; концентуалізація та операціоналізація понять; гіпотези дослідження; вибірковий метод; генеральна сукупність і вибірка; репрезентативність, валідність, надійність; методи збору інформації: спостереження, експеримент, анкетування, інтерв'ювання, експертне опитування, соціометрія, аналіз документів, контент-аналіз; методи аналізу емпіричних даних: вимірювання, шкали, описова статистика, міри центральної тенденції та варіації, кореляція, перевірка статистичних гіпотез, лінійна регресія.	Знати методологічні засади психологічного і соціологічного дослідження, вимоги до програми дослідження, особливості якісних і кількісних методів, принципи формування вибірки та критерії якості емпіричної інформації.	Скласти логіку дослідження; добирати адекватні методи збору й аналізу даних; визначати об'єкт, предмет, мету, завдання та гіпотези; аналізувати прості статистичні показники; оцінювати валідність, надійність і репрезентативність дослідження.
Прикладні аспекти психології та соціології	Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин; соціалізація, ресоціалізація, агенти й інститути соціалізації; девіантна поведінка, залежна поведінка, булінг, мобінг, ейджизм, соціальні та психологічні чинники поведінкових відхилень, профілактика девіантної поведінки; соціальні статуси й ролі; стать і гендер, гендерна ідентичність, стереотипи, рівність і дискримінація;	Знати прикладні поняття психології та соціології, пов'язані з особистістю, соціалізацією, комунікацією, конфліктами, професійним розвитком, організаціями та сім'єю; розуміти соціальні й психологічні чинники поведінки людини в різних сферах життєдіяльності.	Аналізувати конкретні життєві, професійні та соціальні ситуації; визначати чинники соціалізації, рольові конфлікти, комунікативні бар'єри, ознаки групової взаємодії; пропонувати обґрунтовані способи профілактики конфліктів, підтримки ефективної взаємодії та професійного розвитку.

	діяльність, професіоналізація, мотивація професійної діяльності, професійне вигорання і професійні кризи; спілкування як соціально-психологічний феномен, комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторони спілкування; конфлікти, стилі поведінки в конфлікті, запобігання і розв'язання конфліктів; соціальна організація, управління, лідерство, стилі керівництва, корпоративна культура; сім'я, її функції, види та кризи.		
Психологічні та соціологічні виміри суспільства	Група як структурний елемент суспільства; поняття та ознаки соціальної групи: великі, середні та малі соціальні групи; натовп, етнічні групи, етнічна ідентичність; структура малої групи, групова динаміка, соціально-психологічний клімат, конформізм і згуртованість; суспільна, масова, групова та індивідуальна свідомість; механізми соціально-психологічного впливу: наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода; соціальні інститути, їх функції та види: соціальна стратифікація, соціальні нерівності; соціальна мобільність, міграція, соціальні та психологічні чинники мобільності.	Знати основні характеристики соціальних груп, інститутів, форм суспільної свідомості, соціальної стратифікації, нерівностей і мобільності; розуміти психологічні механізми впливу групи та суспільства на особистість.	Класифікувати соціальні групи та інститути; аналізувати групові процеси, механізми соціального впливу, прояви стратифікації та мобільності; пояснювати роль групи, інститутів і суспільної свідомості у формуванні поведінки особистості та соціальних процесів.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів фахового іспиту здійснюється за шкалою від 0 до 200 балів відповідно до затверджених критеріїв оцінювання. Мінімальний конкурсний бал для участі у конкурсному відборі становить 100 балів. У разі отримання результату нижче встановленого мінімуму вступник вважається таким, що не склав фаховий іспит, та не допускається до участі в конкурсному відборі.

Екзаменаційний білет містить 4 питання, кожне з яких оцінюється окремо:

1. Теоретичне питання з основ психології та соціології.
2. Теоретичне питання з історії та теорії психології і соціології.
3. Теоретичне питання з методів психологічного та соціологічного дослідження.
4. Практичне/ситуаційне завдання з прикладних аспектів психології та соціології або психологічних і соціологічних вимірів суспільства.

Під час фахового іспиту оцінюються:

- рівень теоретичних знань з психології та соціології;
- уміння застосовувати понятійний апарат психології та соціології для пояснення явищ і процесів;
- здатність аналізувати особистість, групу, соціальні інститути, соціальну взаємодію та суспільні процеси;
- уміння добирати й обґрунтовувати методи психологічного та соціологічного дослідження;
- логічність, послідовність, аргументованість і самостійність відповіді;
- повнота та практична обґрунтованість виконання ситуаційного завдання.

Оцінювання першого питання (основи психології та соціології)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Вступник(ця) демонструє ґрунтовні, системні та усвідомлені знання з основ психології та соціології, вільно володіє базовими поняттями, правильно розкриває об'єкт, предмет, функції та категорії наук, пояснює взаємозв'язок особистості, психіки й соціального середовища, наводить доречні приклади.
150-179	Вступник(ця) достатньо повно розкриває зміст питання, правильно використовує основні поняття психології та соціології. Відповідь логічна й послідовна, хоча можливі окремі неточності або неповне розкриття окремих аспектів.
120-149	Вступник(ця) знає основний програмовий матеріал, однак допускає помилки у визначеннях, поясненнях або співвіднесенні психологічних і соціологічних понять. Відповідь частково аргументована.
100-119	Вступник(ця) відтворює окремі відомості фрагментарно, допускає значні помилки в поняттях і поясненнях, має труднощі із застосуванням теоретичного матеріалу до прикладів.
0-99	Вступник(ця) не володіє основними знаннями з теми, не може пояснити базові поняття психології та соціології або відповідь відсутня.

Оцінювання другого питання (історія та теорія психології і соціології)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Вступник(ця) демонструє глибокі знання історії та теорії психології і соціології, правильно характеризує наукові школи, напрями, концепції та їх представників.

	порівнює теоретичні підходи й аргументовано пояснює їх значення для сучасної науки.
150-179	Вступник(ця) достатньо повно володіє теоретичним матеріалом, правильно називає основні напрями та авторів, розкриває зміст концепцій. Допускаються окремі неточності у хронології, термінах або порівнянні підходів.
120-149	Вступник(ця) знає окремі теоретичні положення й персоналії, але допускає помилки у змісті концепцій, зв'язках між авторами та напрямками або пояснює матеріал непослідовно.
100-119	Вступник(ця) фрагментарно відтворює окремі факти, має труднощі з розкриттям змісту теорій, допускає численні помилки в характеристиці наукових напрямів.
0-99	Вступник(ця) не володіє основними знаннями з історії та теорії психології і соціології, не може назвати ключові напрями, представників або пояснити їх ідеї.

Оцінювання третього питання (методи психологічного та соціологічного дослідження)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Вступник(ця) правильно й повно розкриває методологію психологічного та соціологічного дослідження, пояснює логіку побудови програми, вибірки, гіпотез, методів збору й аналізу даних, розуміє критерії якості інформації та вміє обґрунтовувати вибір методів.
150-179	Вступник(ця) достатньо повно характеризує основні методи дослідження та етапи його організації, правильно використовує поняття валідності, надійності, репрезентативності. Можливі окремі неточності у поясненні процедур або статистичних понять.
120-149	Вступник(ця) знає основні методи й етапи дослідження, але допускає помилки у виборі методу, формулюванні гіпотези, описі вибірки або тлумаченні простих статистичних показників.
100-119	Вступник(ця) фрагментарно володіє матеріалом, називає окремі методи, але не завжди розуміє їх призначення, переваги, обмеження та правила застосування.
0-99	Вступник(ця) не володіє основними методами психологічного та соціологічного дослідження, не може пояснити логіку організації дослідницької роботи.

Оцінювання четвертого питання (практичне/ситуаційне завдання)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Вступник(ця) правильно, повно та обґрунтовано аналізує запропоновану ситуацію, застосовує психологічні та соціологічні поняття, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, пропонує логічні висновки й практично доцільні способи розв'язання проблеми.
150-179	Завдання виконано переважно правильно. Вступник(ця) уміє застосовувати теоретичні знання на практиці, визначає основні чинники ситуації та формулює обґрунтовані висновки, хоча можливі окремі неточності або неповне пояснення.
120-149	Вступник(ця) загалом розуміє зміст ситуації та використовує окремі поняття психології чи соціології, однак допускає помилки в аналізі, обґрунтуванні причин або доборі способів розв'язання.
100-119	Завдання виконано частково. Вступник(ця) описує ситуацію поверхово, допускає численні помилки, висновки неповні або недостатньо пов'язані з теоретичним матеріалом.
0-99	Вступник(ця) не може проаналізувати ситуаційне завдання або виконує його

неправильно, не застосовує основні поняття психології та соціології.

Підсумковий результат фахового іспиту визначається як середнє арифметичне балів, отриманих вступником(цею) за чотири питання екзаменаційного білета.

Підсумкова шкала оцінювання

Кількість балів	Характеристика відповіді
180-200	Вступник(ця) демонструє ґрунтовні та системні знання з психології та соціології, вільно володіє поняттями, теоріями, методами дослідження та способами аналізу практичних ситуацій. Відповідь логічна, повна, послідовна й обґрунтована.
150-179	Вступник(ця) володіє основним програмовим матеріалом, правильно застосовує більшість понять і теоретичних положень, уміє аналізувати типові ситуації. Допускаються незначні неточності.
120-149	Вступник(ця) знає основні поняття та положення психології і соціології, однак допускає помилки у поясненнях, теоретичному аналізі або практичному застосуванні знань.
100-119	Вступник(ця) відтворює окремі факти фрагментарно, допускає значну кількість помилок, не завжди вміє застосовувати знання до аналізу ситуацій.
0-99	Вступник(ця) виявляє повне або майже повне незнання значної частини програмового матеріалу, не володіє основними поняттями, теоріями та методами психології і соціології.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Програма предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра : наказ Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0156729-22>
2. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 968 с.
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник. Київ : Либідь, 2006. 560 с.
6. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
7. Соціологія : підручник / за ред. В. Г. Городяненка. Київ : Академія, 2008. 544 с.
8. Соціологія : навчальний посібник / за ред. С. О. Максєва. Київ : Знання, 2008. 566 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : Академія, 2011. 464 с.
10. Панок В. Г., Тигаренко Т. М., Чепелева Н. В. Основи практичної психології : підручник. Київ : Либідь, 2006. 536 с.
11. Babbie E. The Practice of Social Research. 15th ed. Boston : Cengage Learning, 2021. 592 p.
12. Giddens A., Sutton P. W. Sociology. 9th ed. Cambridge : Polity Press, 2021. 1184 p.
13. Myers D. G., DeWall C. N. Psychology. 13th ed. New York : Worth Publishers, 2021. 896 p.